

Sygn. akt I C 463/11/3

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2012r.

Sąd Rejonowy Katowice – Zachód w Katowicach, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSR Ewa Skupień

Protokolant: sekr. sąd. Tomasz Broda

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 marca 2012 roku w K.

sprawy z powództwa G. M.

przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zapłatę

1. **oddala powództwo;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2 451 zł (dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.**

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej w K. powód G. M. domagał się zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kwoty 5 000 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi oraz kwoty 25 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Powód domagał się także zasądzenia od pozwanej zwrotu kosztów procesu.

Powód wskazał, iż pozwana – pomimo podniesienia przez niego zarzutu przedawnienia – dalej prowadziła przeciw pozwanemu postępowania egzekucyjne narażając powoda na niepotrzebne koszty i stresy. Takie działanie pozwanej w ocenie powoda stanowiło działanie bezprawne i tym samym skoro pozwana wyrządziła pozwanemu krzywdę musi zapłacić odpowiednie zadośćuczynienie.

Na uzasadnienie swojego żądania powód dalej wskazał, iż na kwotę 5 000 zł składają się wszystkie koszty poniesione w związku z tą sprawą, a są to wpłaty na skargi i zażalenia na czynności komornika, porady adwokackie, adwokata, który brał udział w sprawie związanej z klauzulą wykonalności itp.

Powód podał, iż wywodzi swoje roszczenie z normy art. 444 k.c. i art. 445 k.c.

W piśmie z dnia 09 lutego 2012r., stanowiącym odpowiedź na skierowane do niego zobowiązanie sądu, powód podał m.in. „zestawienie orientacyjne kosztów sądowych poniesionych poza wpisami od pozwów przeciwegzekucyjnych” dotyczące spraw Km 1085/03 i Km (...): 2x skarga na czynności komornika – 200 zł, zażalenia na postanowienia – 2x po 100 zł, klauzula – skarga zażalenie – 500zł, porady prawne – 8x po 100 zł, pisma adwokata – łącznie kwota około 700 zł, koszty adwokata – 2x po 1000 zł, znaczki sądowe oraz listy polecone – około 500 zł.

W każdym z pism powód artykułował żądanie rozpoznania sprawy pod jego nieobecność.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwana w pierwszej kolejności podniosła zarzut przedawnienia dochodzonych roszczeń.

Następnie pozwana wskazała, iż dokonała już na rzecz powoda zwrotu kosztów zasądzonych wyrokami Sądu Rejonowego w Wolsztynie z dnia 29 maja 2007r. oraz Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 21 września 2009r. w wysokości 1367 zł oraz 743 zł. W pozostałym zakresie pozwany nie udokumentował faktu poniesionych kosztów zatem brak podstaw do ich zwrotu.

Odnosząc się do żądania zadośćuczynienia, pozwana wskazała, iż za doznaną krzywdę można dochodzić zadośćuczynienia tylko w przypadkach wskazanych w art. 445 §§ 1 i 2 k.c. w reżimie odpowiedzialności deliktowej, co oznacza, iż żądający zadośćuczynienia powinien przede wszystkim wykazać bezprawność działania sprawcy takiego czynu, fakt doznania szkody w postaci uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia i związane w tym poczucie krzywdy jak również normalny związek przyczynowy pomiędzy czynem niedozwolonym a krzywdą. Powód opisanych przesłanek jednak nie wykazał.

W kolejnych pismach oraz na rozprawie pozwana podtrzymała swoje stanowisko.

Sąd ustalił:

Pomiędzy stronami były prowadzone postępowania egzekucyjne, gdzie pozwana w niniejszej sprawie występowała jako wierzyciel, a powód jako dłużnik. Podstawą prowadzonych postępowań egzekucyjnych były: bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez (...) Bank (...)/2003 z dnia 03 lutego 2003r. zaopatrzony w sądową klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Wolsztynie z dnia 16 lipca 2003r. w sprawie I Co 202/03 oraz bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez (...) Bank (...)/2005 z dnia 30 maja 2005r. zaopatrzony w sądową klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Wolsztynie z dnia 6 lipca 2005r. w sprawie I Co 316/05.

Postępowanie na podstawie (...) nr (...) było prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Nowej Soli pod sygn. KM (...) i zostało umorzone wobec bezskuteczności egzekucji. Z kolei na podstawie (...) nr (...) postępowanie prowadził początkowo Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Nowej Soli pod sygn. KM (...), a następnie Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wolsztynie pod sygn. Km 1085/03. Postępowanie prowadzone pod sygn. Km 1085/03 zostało umorzone na wniosek dłużnika postanowieniem z dnia 30 października 2008r.

/okoliczności bezsporne, kopie orzeczeń k. 6 i 7, kopie pism i orzeczeń w postępowaniach egzekucyjnych k. 109-115/

Pismem z dnia 16 września 2003r. skierowanym do (...) Bank (...) S.A. Centrum Kredytów Detalicznych, powód G. M., z powołaniem się na przepis art. 117 k.c. podniósł zarzut przedawnienia roszczenia wierzyciela i stwierdził, iż uchyła się od jego zaspokojenia. Pismem tym powód domagał się wycofania tytułu wykonawczego z dnia 16 lipca 2003r., sygn. I Co 202/03, bankowego tytułu wykonawczego z dnia 03 lutego 2003r. /okoliczności bezsporne, kopia pisma k. 8/

Pozwana nie zastosowała się do żądania powoda, co skutkowało wniesieniem przez powoda do sądów pozwów o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. /okoliczności bezsporne/

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wolsztynie z dnia 29 maja 2007r. wydanym w sprawie I C 14/07 pozbawiono wykonalności w całości bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez (...) Bank (...)/2003 z dnia 03 lutego 2003r. zaopatrzony w sądową klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Wolsztynie z dnia 16 lipca 2003r. w sprawie I Co 202/03 oraz zasądzono od pozwanego w tejże sprawie (...) Bank (...) S.A. w K. na rzecz powoda G. M. kwotę 1 367 zł tytułu kosztów procesu.

/okoliczności bezsporne, kopia orzeczenia k. 6/

Koszty procesu w wysokości 1 367 zł zostały powodowi zapłacone przez pozwaną. /potwierdzenie wykonania przelewu k. 52/

Z kolei wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 21 września 2009r. wydanym w sprawie I C 570/08 pozbawiono wykonalności w całości bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez (...) Bank (...)/2005 z dnia 30 maja 2005r. zaopatrzoney w sądową klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Wolsztynie z dnia 6 lipca 2005r. w sprawie I Co 316/05 oraz zasądzono od pozwanego (...) Bank (...) S.A. w K. na rzecz G. M. kwotę 743 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

/okoliczności bezsporne, kopia orzeczenia k. 7/

Koszty procesu w wysokości 743 zł zostały powodowi zapłacone przez pozwaną. /potwierdzenie wykonania przelewu k. 53/

Z powołaniem się na prawomocne orzeczenia o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności powód złożył do organu egzekucyjnego wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego w opisanej wyżej sprawie Km 1085/03. / okoliczność bezsporna/

Powód lub powód oraz jego małżonka T. M. byli stronami bądź uczestnikami licznych postępowań sądowych, w których ich przeciwnikiem był (...) Bank (...) S.A. w K.. Były prowadzone następujące postępowania: przed Sądem Okręgowym w Poznaniu pod sygn. II Cz 2637/05, sygn. I C 1644/05 i sygn. I C 1641/05, I C 1348/05, przed Sądem Rejonowym w Nowej Soli pod sygn. I C 50/07, przed Sądem Rejonowym Katowice-Zachód w Katowicach po sygn. I C 570/08, I C 348/08, przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygn. IV Cz 719/08 i IV Cz 104/08, przed Sądem Rejonowym w Wolsztynie pod sygn. I Co 316/05, I C 67/05, I C 14/07, I Co 150/05, I Co 522/05 Sądu Rejonowego w Wolsztynie. / k. 104-108, 116-132/.

Powyższe ustalenia sąd poczynił na podstawie twierdzeń powoda oraz pozwanej, które nie zostały przez stronę przeciwną zaprzeczone, a tym samym uznane przez Sąd za przyznane, posiłkując się kopiami dokumentów złożonych przez powoda. Złożone przez powoda liczne kopie dokumentów prywatnych oraz urzędowych (k. 100-132) miały one dla sprawy znaczenie o tyle, że obrazowały okoliczność prowadzenia bądź uczestniczenia przez powoda w wielu postępowaniach sądowych z udziałem pozwanej. Wbrew oczekiwaniom strony powodowej kopie tych dokumentów nie stanowiły dowodu na podniesione w pozwie twierdzenia o kosztach przez niego poniesionych, co skutkowało pominięciem ustaleń w tym zakresie. Z kolei złożone kopie dowodów wpłat (k. 81-83) były w przeważającym zakresie nieczytelne i co najwyżej mogły stanowić uprawdopodobnienie tego, iż powód w prowadzonych przez siebie postępowaniach sądowych (co sugerują niektóre sygnatury spraw) wniósł określony opłaty. Kopie tych dokumentów nie miały jednak dla sprawy istotnego znaczenia.

Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda o przeprowadzenie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy Komornika przy Sądzie Rejonowym w Wolsztynie w sprawie Km 1085/03 oraz Komornika Sądu Rejonowego w Nowej Soli w sprawie Km (...), które miały świadczyć w ocenie powoda „jakie koszty poniosłem w celu obrony swych spraw” albowiem mimo zobowiązania sądu, powód nie sprecyzował, z których dokumentów znajdujące się w tych aktach mają zostać dopuszczone w sprawie jako dowód oraz na jaką okoliczność.

Sąd zważył:

Powództwo wobec braku usprawiedliwionych podstaw podlega oddaleniu.

Powód domagał się zapłaty od pozwanej zarówno odszkodowania jak i zadośćuczynienia wywodząc odpowiedzialność pozwanej z jej działania polegającego na prowadzeniu przeciwko powodowi postępowań egzekucyjnych, pomimo, iż powód skierował bezpośrednio do pozwanej pismo, w którym powoływał się na zarzut przedawnienia egzekwowanych roszczeń. Na szkodę dochodzoną w procesie miały złożyć się koszty poniesione przez powoda w związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi (przede wszystkim o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, ze

skargi na czynności komornika, zażaleniowymi na nadanie klauzuli wykonalności) oraz komorniczymi, natomiast zadośćuczynienie miało stanowić rekompensatę za doznany „rozstrój zdrowia oraz niepotrzebne stresy”. Przy tak sformułowanym żądaniu, podstawy dochodzonych roszczeń należało poszukiwać w pierwszej kolejności w przepisach Kodeksy cywilnego o czynach niedozwolonych (art. 415 k.c. i nast.).

Przesłankami warunkującymi odpowiedzialność w rozumieniu przepisów reżimu deliktowego są: szkoda – w znaczeniu uszczerbku w dobrach osoby poszkodowanej, fakt (określone zdarzenie, będące najczęściej czynem podmiotu prawa cywilnego), z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy oraz związek przyczynowy pomiędzy danym zdarzeniem a szkodą. Podkreślić należy, iż czyn sprawcy, który pociąga za sobą odpowiedzialność cywilną musi cechować się bezprawnością. Bezprawność należy natomiast ujmować jako sprzeczność z obowiązującymi zasadami porządku prawnego, które wynikają z norm powszechnie obowiązujących, wynikających z przepisów prawa oraz z nakazami i zakazami wynikającymi z zasad współżycia społecznego. Ponadto, w sferze reżimu odpowiedzialności ex delicto, ustalenie winy sprawcy jest zasadą naczelną dla uznania odpowiedzialności sprawcy czynu.

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy, uprzedzając dalsze wywody należy stwierdzić, iż – niezależnie od innych okoliczności – działanie pozwanej, z którym powód łączy odpowiedzialność w niniejszej sprawie, nie miało charakteru bezprawnego. Na uzasadnienie takiego stanowiska należy wskazać co następuje poniżej.

Podstawowa kwestia wymagająca odniesienia dotyczy pojęcia zobowiązania naturalnego przez które należy rozumieć zobowiązanie, co do którego upłynął już okres przedawnienia. Charakteryzuje się ono tym, iż wynikające ze zobowiązania naturalnego dla uprawnionego roszczenie nie może być przymusowo dochodzone jeżeli zobowiązany powoła się na jego przedawnienie ale w przypadku jego dobrowolnego spełnienia, nie może jednak zobowiązany żądać jego zwrotu. Zobowiązanie przedawnione zatem nie wygasa.

Jak wynika z przepisu art. 117 k.c., po upływie terminu przedawnienia zobowiązany może uchylić się od jego zaspokojenia. Z regulacji tej wynika, iż sąd nie może uwzględnić zarzutu przedawnienia z urzędu, a jedynie od woli dłużnika zależy czy uruchomiona zostanie instytucja przedawnienia. Instytucja przedawnienia jest tym samym jedynie środkiem obrony dłużnika. Przy tym z uwagi na fazę postępowania, skuteczne zgłoszenie zarzutu przedawnienia może prowadzić do różnych następstw. Po pierwsze, zgłoszenie zarzutu przedawnienia w toczącym się postępowaniu sądowym (zarówno przed sądem pierwszej jak i drugiej instancji) prowadzi będzie do oddalenia powództwa – odmowy przyznania powodowi ochrony prawnej z uwagi na przedawnienie jego roszczenia. Po drugie, kiedy roszczenie objęte jest już tytułem egzekucyjnym, któremu nadano klauzulę wykonalności, oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie przedawnienia może prowadzić do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Opisana wyżej konstrukcja instytucji przedawnienia prowadząca do powstania zobowiązania naturalnego wskazuje, iż tylko od woli dłużnika zależy czy zarzut taki zostanie podniesiony, a co za tym idzie powód/wierzyciel domagający się określonego roszczenia nie musi wykazywać, iż nie uległo ono przedawnieniu. Przedawnionego roszczenia można zatem dochodzić przed sądem, i to – przy braku zarzutu ze strony pozwanego – można dochodzić skutecznie. Do czasu podniesienia zarzutu przedawnienia – w samej konstrukcji zobowiązania nic się bowiem nie zmienia. Nadto, tylko podniesienie tego zarzutu przed właściwym organem, przy jednoczesnym uznaniu, iż powołanie się na zarzut przedawnienia nie stanowi nadużycia prawa – zapewni dłużnikowi/zobowiązanemu ochronę i powstanie skutku w postaci odmowy udzielenia ochrony prawnej powodowi/wierzycielowi.

Podsumowując należy stwierdzić, iż zarzut przedawnienia powszechnie zalicza się do zarzutów niweczących uprawnienie wierzyciela, jednak nie mającego absolutnego charakteru. Podniesienie stosownego zarzutu przez pozwanego jest każdorazowo koniecznym warunkiem powstania skutku przedawnienia. Zarzut ten musi być nadto wyartykułowany przez pozwanego przed sądem – i także nie zawsze będzie prowadzić do odmowy udzielania powodowi ochrony prawnej albowiem w okolicznościach danego przypadku, skorzystanie z zarzutu przedawnienia może zostać uznane za nadużycie prawa podmiotowego.

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy trzeba stanowczo stwierdzić, iż działanie pozwanej (...) Bank (...) S.A. w K. będącej wierzycielem powoda polegające na prowadzeniu egzekucji na podstawie prawidłowo złożonych tytułów wykonawczych opatrzonych w sądową klauzulę wykonalności nie było działaniem bezprawnym. Pozwana miała prawo egzekwować przysługujące jej świadczenie dopóki orzeczeniem sądu tytuły wykonawcze nie zostały pozbawione wykonalności. Oświadczenie powoda skierowane do pozwanej o skorzystaniu z zarzutu przedawnienia połączone z żądaniem „wycofania tytułu wykonawczego” nie spowodowało bowiem nastąpienia skutku w postaci uznania, iż zobowiązanie pozwanej nie mogło być egzekwowane. Taki skutek nastąpił bowiem dopiero po prawomocnym pozbawieniu tytułów wykonawczych wykonalności i to także nie bezpośrednio albowiem dla zakończenia postępowania egzekucyjnego wymagane było jeszcze złożenie przez powoda (dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym) wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 825 pkt. 2 k.p.c. Nie doszło też do sytuacji wyegzekwowania od dłużnika świadczenia przedawnionego albowiem egzekucje były bezskuteczne.

Zgłoszenie w niniejszym procesie żądanie powoda jest wynikiem błędnej interpretacji obowiązujących przepisów prawa, które nie dają zobowiązanemu (pozwanemu/dłużnikowi) możliwości uchylecia się od zaspokojenia przedawnionego roszczenia przez sam fakt powołania się na to przedawnienie wobec wierzyciela. Przedawnienie oparte jest bowiem na pojęciu zarzutu niweczącego uprawnienie wierzyciela, który może być zgłoszony tylko przed sądem i nadto podlega ocenie sądu co do jego skuteczności. W żadnym natomiast wypadku nie można uznać aby to uprawniany (powód/wierzyciel) miał wykazać, iż jego roszczenie nie uległo przedawnieniu i wymagać od niego powstrzymywania się od możliwości realizacji przy pomocy przymusu państwowego przysługującego mu roszczenia – nawet przedawnionego – do czasu gdy dłużnik być może nie skorzysta z przysługującego mu uprawnienia. Zwłaszcza, że przyjmuje się, iż spełnienie przez dłużnika przedawnionego roszczenia odpowiada zasadom współzycia społecznego, a zrzeczenie się korzystania z tego zarzutu stanowi przejaw lojalności dłużnika wobec wierzyciela.

Wobec powyższego działanie pozwanej, z którego powód wywodzi odpowiedzialność w niniejszej sprawie nie było zatem bezprawne.

Konstatacja o braku bezprawności działania pozwanej czyni zbędnym analizowanie pozostałych przesłanek odpowiedzialności i stanowi wystarczającą podstawę uzasadniającą oddalenie powództwa, tak w zakresie żądania zapłaty odszkodowania jak i zadośćuczynienia.

Dla pełniejszego uzasadnienia rozstrzygnięcia sądu należy nadto wskazać, iż roszczenie o odszkodowanie za poniesione przez powoda koszty (w tym wydatki na porady prawne) związane z postępowaniami o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oraz egzekucyjnymi było bezzasadne także dlatego, że tego rodzaju roszczenie powodowi w ogóle nie przysługiwało. Pomijając kwestię tego, iż powód nie sprecyzował jakie elementy składać miałyby się na dochodzone roszczenie o odszkodowanie, ani nie wykazał aby rzeczywiście koszty te poniósł, to zwrotu kosztów (szeroko rozumianych tj. opłat sądowych, wynagrodzenia pełnomocnika, kosztów korespondencji) poniesionych przez stronę w ramach toczącego się postępowania (tu: o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, postępowania ze skarg na czynności komornika, postępowania zażaleniowych) może strona domagać się tylko i wyłącznie w ramach danego postępowania (uzyskanie zwrotu tych kosztów jest zależne od wyniku tego postępowania). Po jego zakończeniu roszczenie o zwrot wszelkich kosztów z nim związanych wygasa i nie może być dochodzone w osobnym postępowaniu, co wynika bezpośrednio z normy art. 109 § 1 k.p.c. (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 kwietnia 1968r., II CR 30/68).

Co się tyczy żądania zadośćuczynienia, to poza brakiem wykazania bezprawności działania pozwanej, stwierdzić dodatkowo trzeba, że powód także w jakikolwiek sposób nie wykazał wysokości swojego żądania o zadośćuczynienie ani nawet nie skonkretyzował rodzaju dóbr prawem chronionych, z których naruszeniem łączył roszczenie o zadośćuczynienie w niniejszej sprawie. Twierdzenie pozwanego o rozstroju jego zdrowia wywołanym koniecznością prowadzonych postępowania sądowych oraz związanych z tym stresem pozostają bowiem jedynie twierdzeniami. Same niedogodności – występujące z natury rzeczy w związku z prowadzonym postępowaniem sądowym – nie uzasadniają jeszcze twierdzenia o wywołaniu rozstroju zdrowia i naruszeniu dóbr osobistych. Nadto należy podkreślić, iż pojęcie zadośćuczynienia łączyć należy z krzywdą czyli szkodą w dobrach niematerialnych. Jeżeli zatem powód (co jednak

jednoznacznie nie wynika z jego stanowiska) łączy pojęcie zadośćuczynienia z koniecznością ponoszenia kosztów prowadzonych postępowań sądowych, to należy stwierdzić, iż takie roszczenie w ogóle nie istnieje.

Mając na uwadze powyższe, na mocy powołanych przepisów, orzeczono jak w sentencji wyroku z dnia 28 marca 2012r.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002, Nr 163, poz.1349 ze zm.), kierując się zasadą odpowiedzialności strony za wynik procesu. Koszty postępowania obejmowały wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika pozwanej w wysokość 2400 zł oraz kwotę 51 zł tytułem opłat skarbowych od złożonych pełnomocnictw. Jednocześnie należy wskazać, iż okoliczność przyznania powodowi zwolnienia od kosztów sądowych nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia o kosztach procesu albowiem zwolnienie takie nie dotyczy kosztów należnych przeciwnikowi procesowemu, który wygrał spór.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować sporządzenie uzasadnienia;
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć powodowi oraz pełnomocnikowi pozwanej.
3. Akta z wpływem albo za 21 dni po zpo.

K., 05.04.2012r.